

УДК 340.132.8

Касяненко Є.В.

викладач

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ФОРМ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Досліджено форми громадського контролю у сфері місцевого самоврядування. Проаналізовано правове забезпечення та особливості реалізації форм громадського контролю. Запропоновано шляхи удосконалення форм громадського контролю в Україні.

Ключові слова: громадський контроль, громадянське суспільство, форми громадського контролю, органи місцевого самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування.

Постановка проблеми. Вивчення контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації в Україні набуває нового значення, враховуючи формування і забезпечення нової, демократичної, європейської моделі місцевої влади. Відповідно до загальноновизнаних міжнародних стандартів місцевого самоврядування його діяльність не може бути об'єктом контролю державних органів. Як демократична, представницька інституція, органи місцевого самоврядування безпосередньо підконтрольні та підзвітні громадянам, які їх сформували для забезпечення власних інтересів – територіальній громаді, та опосередковано – народу як носію суверенітету та влади в державі.

У демократичній державі територіальна громада має володіти реальними правовими механізмами контролю за місцевим самоврядуванням з метою гарантування і захисту прав людини загалом, а врахування громадської думки у вирішенні питань місцевого значення є умовою ефективності його діяльності. Проблема розвитку в Україні інституту громадського контролю за діяльністю місцевого самоврядування полягає в його низькій популярності та неврегульованості.

Сьогодні інститут громадського контролю за діяльністю органів публічної влади знаходить своє активне вивчення і розкриття на монографічному рівні, що обумовлено зростанням його значення у забезпеченні демократії та верховенства права в Україні. Але не всі форми громадського контролю ви-

даються ефективними і доцільними в контексті контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми.

Форми громадського контролю досліджували такі вітчизняні вчені, як: Р. Арутюнян, А. Буханевич, С. Братель, А. Гончаров, С. Денисюк, П. Десятих, О. Забралова, Є. Захаров, В. Кафарський, С. Кушнір, А. Мукшименко, Л. Наливайко, Т. Наливайко, В. Пальченкова, О. Полещук, Г. Пришляк, Л. Рогатіна, О. Савченко, О. Селіванова, І. Сквірський, Є. Ткаченко, В. Федоров, С. Шестак та багато інших. Окремі питання реалізації громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування стали предметом дослідження В. Боклаг, І. Довбуша, В. Кравчука, А. Павленко, П. Покатаєва, О. Скороход, О. Радченка та ін. Проте потребують теоретико-правового аналізу та систематизації форми громадського контролю, які можуть використовуватись інститутами громадянського суспільства та окремими громадянами для контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації.

Метою статті є теоретико-правовий аналіз та систематизація форм громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та вирішення проблеми підвищення ефективності їх використання у контексті забезпечення верховенства права і прозорості у діяльності місцевого самоврядування в умовах децентралізації.

Виклад основного матеріалу. Для визначення форм громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування необхідно в першу чергу дослідити форми громадського контролю загалом. Їх уточнення безпосередньо пов'язане з розумінням змісту категорії «форма», її співвідношення з суміжними поняттями.

Термін «форма» (від лат. – зовнішність, устрій) є багатозначним, він використовується майже у всіх галузях знань і сферах діяльності людини. В побуті ним позначають обриси, контури, зовнішні межі предмета, посуд, одяг тощо, в ремеслах – для позначення приладів, конструкцій та ін.

У довідниковій літературі форма визначається як тип, будова, спосіб організації чого-небудь; зовнішній вияв якого-небудь явища, пов'язаний з його сутністю, змістом [1]. Форма є способом організації будь-якого предмета чи явища, що може виражатися в одній або низці форм [2, с. 25]. Як філософське поняття «форма» нерозривно пов'язується з поняттям «зміст».

Зміст – це сукупність елементів, процесів, зв'язків, які становлять даний предмет чи явище. Форма є вираженням змісту, його обумовленням. Це внутрішня і зовнішня організація змісту, спосіб його існування, який має певну визначеність, стабільність і самостійність [3]. Поняття форми є завершальним у синтезі будь-якого явища. В ньому містяться і сутність, і зміст, і механізм, і функції, і в той же час щось особливе, притаманне тільки формі. Це особливе пов'язане з тим, що форма виступає і як зовнішня оболонка явища, і як закон, принцип його внутрішнього устрою. Не внутрішній устрій, який є змістом явища, а тільки принцип устрою відноситься до форми [4, с. 56]. От-

же, форма – це зовнішній, організований, самостійний вираз певного змісту, зовнішній вияв якого-небудь явища. Форма громадського контролю – це спосіб його зовнішнього прояву.

Дослідники громадського контролю не є одностайними у питаннях визначення вичерпного переліку форм громадського контролю: одні обмежують зазначений перелік, інші – розширюють його, в тому числі формами безпосереднього народовладдя. Так, Г. Пришляк, вивчаючи форми народного контролю, виділяє: всенародні голосування; громадські ініціативи; збори та зібрання громадян за місцем їх проживання; реалізацію громадянами усього комплексу політичних прав і свобод [5, с. 128-129].

До форм громадського контролю О. Андрійко відносить публічні обговорення, громадські експертизи, консультації тощо [6, с. 140]. Аналізуючи практику здійснення громадського контролю, О. Борбунюк надає розширений перелік його форм: 1) участь в роботі консультативно-дорадчих органів; 2) подання індивідуальних або колективних звернень громадян; 3) подання запитів, зокрема на отримання публічної інформації; 4) заслуховування звітів про результати роботи; 5) громадські слухання, консультації з громадськістю; 6) публічні громадські обговорення; 7) вивчення громадської думки; 8) громадський моніторинг; 9) громадська експертиза; 10) громадські перевірки; 11) громадські розслідування; 12) подання позовів до суду щодо призупинення або скасування рішень суб'єктів владних повноважень; 13) безпосередня участь в управлінні державними справами (доступ до засідань колегіальних органів владних повноважень та проведення громадських слухань) [7, с. 129]. На нашу думку, такий перелік форм громадського контролю не є науково обґрунтованим, оскільки деякі зазначені форми мають різні назви, але один і той самий зміст.

У науковій літературі не здійснено комплексної систематизації форм громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування. Так, В. Боклаг та А. Павленко зауважують, що такі форми громадського контролю, як громадські слухання, громадська експертиза, створення громадських рад, а також участь громадськості у роботі колегіальних органів, нададуть впевненості територіальній громаді щодо захисту власних інтересів, ефективності та результативності використання державних ресурсів. При чому процедуру здійснення громадського контролю автори рекомендують прописувати у статутах територіальних громад [8]. Але зазначений перелік форм громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування не можна вважати вичерпним.

Загалом, таку неоднозначність вчених щодо визначення форм громадського контролю пояснюють: їх невизначеність у законі; різниця у сферах застосування; множинність суб'єктів проведення громадського контролю; низький рівень розвитку окремих форм громадського контролю, в результаті чого проводиться їх виокремлення за межі інституту громадського контролю.

Підтримуємо думку Л. Наливайко та О. Савченка, які вважають, що участь громадян в управлінні державними справами є можливою через такі

форми громадського контролю, як: звернення громадян до органів публічної влади; громадські слухання; сходи і збори громадян за місцем їх проживання; громадські ініціативи; громадська експертиза діяльності органів публічної влади; громадські обговорення проектів нормативно-правових актів; громадський моніторинг; діяльність громадських рад при органах виконавчої влади; акти громадянської непокори (страйки, бойкоти, масові демонстрації, публічні звернення, пікетування тощо (лише в межах правового поля); публічна звітність органів державної влади; медіаконтроль та ін. [9, с. 90]. Зазначений перелік є повним та комплексним, запропоновані форми громадського контролю є актуальними, але, звісно, не всі вони можуть використовуватись для контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування. Це обумовлено особливостями правового статусу органів місцевого самоврядування, способом їх формування та функціями, які вони виконують.

Головною метою місцевого самоврядування є управління місцевими справами від імені територіальної громади, а сама територіальна громада є водночас суб'єктом громадського контролю і суб'єктом формування органів місцевого самоврядування. Отже, делегуючи органам місцевого самоврядування представницькі повноваження, територіальна громада може і має здійснювати контроль за їх діяльністю. Загалом, метою громадського контролю територіальної громади є забезпечення законності, ефективності, транспарентності у їх діяльності.

У багатьох країнах громадськість бере активну участь в управлінні державними справами через громадські консультативно-дорадчі структури при органах державної влади, проте в кожній з цих країн робота консультативно-дорадчих органів має свою специфіку. Одним з дієвих механізмів громадського контролю в європейській спільноті є інститут місцевих уповноважених з прав людини [10]. В Україні функції консультативно-дорадчих структур при органах влади виконують громадські ради. Як правило, вони створюються при органах виконавчої влади, але сьогодні функціонування громадських рад при обласних радах та при виконавчих органах місцевих рад набуває популярності. Метою створення громадської ради є здійснення громадського контролю, налагодження ефективної взаємодії органу з громадськістю, врахування громадської думки під час формування [11]. Утворення громадської ради не є обов'язком відповідного органу, тому органи місцевого самоврядування не завжди проявляють ініціативу, що не сприяє розвитку цієї форми громадського контролю.

Громадська рада є постійнодіючою, стабільною структурою з відносно сталим складом, але якщо необхідно прийняти рішення окремою динамічною групою членів територіальної громади, актуальною формою громадського контролю є загальні збори громадян.

Вони скликаються з метою обговорення та вирішення важливих питань місцевого значення, забезпечують колективне прийняття рішень, а їх перевага полягає в тому, що в організаційних рамках об'єднується спільне обговорення проблеми, колективний пошук рішення та його прийняття на основі певного компромісу [12, с. 90]. Загальні збори проводяться на рівні «мікрог-

ромад», у межах окремих частин сіл, селищ, міст, а тому є формою участі окремих груп членів територіальної громади в обговоренні та вирішенні питань, що належать до відання місцевого самоврядування [13, с. 16; 8]. Ця форма громадського контролю є доступною невеликій групі членів територіальної громади (жителі будинку, кварталу, вулиці, житлового масиву тощо), які об'єднані спільними інтересами та ідеями у сфері місцевого самоврядування. Загальні збори громадян передбачені ст. 8 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 1997 р., проте порядок проведення загальних зборів громадян за місцем проживання ним не визначений з посиланням на його закріплення в статуті територіальної громади.

Схожими за організаційною формою на загальні збори громадян, але відмінними за змістом та наслідками проведення є громадські слухання. Громадські слухання проводяться у форматі зборів громадян для безпосередньої зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування, під час яких члени територіальної громади можуть заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування (ст. 13 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 1997 р.) [14].

На громадські слухання запрошуються посадові особи органів місцевого самоврядування, депутати міської, районних у місті рад, керівники органів самоорганізації населення, представники місцевих осередків політичних партій та громадських організацій, керівники підприємств, установ та організацій, діяльність яких пов'язана з питаннями, що обговорюються [15]. Члени територіальної громади беруть участь у громадських слуханнях на добровільних засадах. Вимоги щодо кількості громадян та їх категорій відсутні. Це зумовлено предметом громадських слухань, який можуть складати будь-які питання місцевого значення, що стосуються колективних інтересів територіальної громади.

Громадськість може бути залученою до вирішення будь-яких питань місцевого значення. Але вирішення окремих проблем чи аналіз певної інформації неможливо здійснити без спеціальних знань чи допомоги експертів. Формою громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, що передбачає її оцінювання експертами, є громадська експертиза.

Громадські експертизи діяльності органів виконавчої влади набувають провідного значення і проводяться дедалі частіше, але на рівні органів місцевого самоврядування ця форма громадського контролю лише починає набувати популярності. Це обумовлено недосконалістю її правового забезпечення.

Провідною і поширеною формою громадського контролю, яка також передбачає роботу компетентних суб'єктів, є громадський медіаконтроль (або громадський контроль засобів масової інформації). Власне, діяльність ЗМІ також може бути об'єктом громадського контролю. ЗМІ здійснюють громадський контроль через проведення журналістських розслідувань з подальшим висвітленням їх результатів для широкого загалу.

Розслідування – метод роботи журналіста, що об'єднує всі методи збору

інформації (спостереження, інтерв'ю, аналіз документів), заснований на роботі з численними джерелами, ретельному аналізі, порівнянні, пошуку протиріч і прихованих відомостей з метою оприлюднення інформації, що становить суспільний інтерес [16, с. 6]. Висвітлені у ЗМІ результати діяльності органів місцевого самоврядування допоможуть громадськості сформувати власне уявлення про її якість і вжити відповідних заходів.

Як показує практика, сучасні ЗМІ досліджують діяльність органів публічної влади та її ефективність, висвітлюють факти правопорушень окремих посадових осіб органів місцевого самоврядування і громадян, але низька результативність медіаконтролю пов'язана з неготовністю громадян активно реагувати на отриману інформацію.

Громадська експертиза та громадський медіаконтроль мають ретроспективний характер, тобто експерт вивчає події, що вже відбулися. Коли громадськість зацікавлена в контролі за діяльністю органів місцевого самоврядування перспективного характеру, ефективним є використання технології громадського моніторингу.

Громадський моніторинг як засіб спостереження, відстеження загальних тенденцій та змін, що відбуваються в суспільстві, є необхідною складовою налагодження діалогу між владою і громадськістю. В рамках громадського моніторингу одержання даних завжди цілеспрямоване й усвідомлюване (як правило, воно набуває форми спостереження). Крім того, воно передбачає не тільки отримання, але й спеціальний відбір інформації з метою її використання відповідно до цілей громадського моніторингу [17, с. 81]. Предмет аналізу складає діяльність, що відбулась, відбувається в теперішньому часі та відбудеться в майбутньому.

Моніторинг передбачає системне та комплексне дослідження діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування інститутами громадянського суспільства [18]. Громадський моніторинг є формою громадського контролю, що передбачає триваючий в часі процес перевірок та аналізу, тому суб'єкт його проведення також має бути постійним і стабільним. Територіальна громада може проводити громадський моніторинг через окремих представників (які складатимуть робочу групу), через сформовані інститути громадянського суспільства, через громадські ради при органах місцевого самоврядування.

Наступною, близькою за метою формою громадського контролю, що, як і громадський моніторинг, також має перспективний характер, є місцева ініціатива.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 1997 р., члени територіальної громади мають право ініціювати розгляд у раді (в порядку місцевої ініціативи) будь-якого питання, віднесенного до відання місцевого самоврядування. Місцева ініціатива, внесена на розгляд ради у встановленому порядку, підлягає обов'язковому розгляду на відкритому засіданні ради за участю членів ініціативної групи з питань місцевої ініціативи [14].

Місцеві ініціативи дозволяють представникам громади безпосередньо виносити на розгляд органів місцевого самоврядування важливі для розвитку

громади питання. Потреба в здійсненні місцевої ініціативи може виникнути у випадку певного «протистояння» між радою та частиною територіальної громади, яка здатна забезпечити більшість на загальних зборах громадян [19, с. 27]. Врахування ідей, потреб і побажань населення та реалізація місцевих ініціатив є показником ефективності місцевого самоврядування. Правове забезпечення проведення місцевих ініціатив має передбачатись в статутах територіальних громад, але враховуючи, що значна частина територіальних громад не має затвердженого статуту, реальність такої форми громадського контролю перебуває під сумнівом.

Громадський контроль передбачає різні форми його проведення. Їх вибір залежить від особливостей об'єкта та предмета контролю, мети, яку ставлять перед собою суб'єкти громадського контролю. Громадський контроль може проявлятися по-різному в різних життєвих умовах, але в його основу мають бути покладені принципи партнерства та співпраці. У разі, якщо органи місцевого самоврядування відкрито незацікавлені у співпраці з територіальною громадою, законодавством передбачено правові, але дещо радикальні способи впливу. До них слід віднести участь громадян на місцевому рівні в актах громадської непокори (мітингах, протестах, демонстраціях, пікетуваннях, страйках, бойкотах, пікетуваннях). Але визнати таку участь формою громадського контролю можливо лише за умови, що вона проводиться добровільно, в межах закону, не призводить до людських втрат та має конструктивний характер.

Динамічність суспільного розвитку, інформатизація суспільного життя та органів публічної влади, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій зумовлює необхідність пошуку механізмів використання інноваційних форм громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, заснованих на міжнародних стандартах. До них можна віднести електронні петиції, електронні консультації з громадськістю, висловлення громадської думки в режимі «он-лайн».

За допомогою вироблення дієвих правових механізмів та форм громадського контролю можливо вирішити такі відомі проблеми у сфері місцевого самоврядування, як: неузгодженість місцевої політики з реальними інтересами територіальних громад; нерозвиненість форм демократичної участі та прямого народовладдя, неспроможність членів громад до солідарних дій; зниження рівня професіоналізму посадових осіб місцевого самоврядування; корпоратизація органів місцевого самоврядування, закритість і непрозорість їх діяльності, високий рівень корупції; посилення соціальної напруги серед сільського населення [20, с. 16]. Громадський контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування сприяє посиленню місцевого потенціалу, консолідації зусиль органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства для пошуку варіантів розвитку територіальної громади та проведення позитивних змін в Україні.

Позитивний соціальний ефект проведення громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування можливий лише за умови право-

вого забезпечення інституту громадського контролю загалом.

У Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 1997 р. передбачено загальні засади таких форм громадського контролю, як загальні збори, місцеві ініціативи, громадські слухання. Порядок їх проведення відповідно до Закону є предметом правового регулювання статутів територіальних громад. Прийняття статуту територіальної громади є правом, а не обов'язком представницьких органів місцевого самоврядування (ст. 19 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 1997 р.). Парламент надав можливість органам місцевого самоврядування самостійно врегулювати в статутах територіальних громад форми громадського контролю і порядок їх організації, але місцева влада неохоче сприймає перспективи розширення можливостей контролю інститутів громадянського суспільства.

Розробники локальних нормативно-правових актів, якими регулюються процедури підготовки та проведення громадського контролю, роблять їх досить складними [21]. Місцева влада часто незацікавлена у співпраці з інститутами громадянського суспільства, а громадськість негативно оцінює діяльність органів місцевого самоврядування. Відсутність правових засад форм громадського контролю не сприяє його розвитку.

Висновки. Систематизація й аналіз наукової літератури надав можливість виділити найбільш дієві форми громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, такі як: громадські слухання, громадська експертиза, громадський моніторинг, діяльність громадських рад, місцеві ініціативи, громадський медіаконтроль. Інноваційними формами громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, які потребують подальшого розвитку з метою впровадження, є: електронні петиції, електронні консультації з громадськістю, висловлення громадської думки в режимі «он-лайн».

Відправні засади вказаних форм громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування необхідно передбачити в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні». Детально порядки їх проведення доцільно закріпити в Законі України «Про громадський контроль» та відповідних підзаконних нормативно-правових актах.

Бібліографічні посилання

1. Словник української мови: в 11 томах. 1979. Том 10. Ст. 617.
2. Вітвіцький С.С. Громадська експертиза в умовах розвитку громадянського суспільства. *Юридичний вісник*. 2014. № 1. С. 25-30.
3. Філософія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл / за заг. ред. С.П. Щерби. Київ: МАУП, 2004. 216 с.
4. Наливайко Л.Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: монографія. Харків: Право, 2009. 600 с.
5. Пришляк Г.Я. Правові форми демократичного контролю в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2012. 216 с.
6. Андрійко О.Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 1999. 390 с.
7. Борбунюк О.О. Форми громадського контролю як засобу забезпечення законності нормативно-правових актів у державному управлінні. *Часопис Київського університе-*

ту права. 2015. № 1. С. 127-132.

8. Боклаг В.А., Павленко А.О. Об'єднання територіальних громад та децентралізації в Україні. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. № 1 (51). URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2017-1/doc/3/01.pdf>.

9. Наливайко Л.Р., Савченко О.В. Теоретико-правові засади громадського контролю за діяльністю органів державної влади: монографія. Київ: Хай-Тек Прес, 2017. 276 с.

10. Головань В., Кривінчук Ю. Контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування (іноземний досвід): інформаційна довідка. 2017. URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29223.pdf>.

11. Типове положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у містах Києві та Севастополі державній адміністрації: Постанова Кабінету Міністрів України від 3.11.2010 № 996. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF/print1289287029742995>.

12. Липовська Н.А. Загальні збори громадян: методологія проведення *Аспекти публічного управління*. 2015. № 5-6 (19-20). С. 90-97.

13. Наливайко Т.В. Громадський контроль в Україні як інститут громадянського суспільства: теоретико-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2010. 18 с.

14. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

15. Гончаров А. Громадські слухання: світова та українська практики. URL: <https://izbirkom.org.ua/publications/obshchestvo-19/2018>.

16. Посібник з журналістських розслідувань. Теорія та практика / Б. Бель, О. Бурмагін, Т. Патора, О. Хоменок. Київ, 2013. 190 с.

17. Арабаджиев Д. Громадський моніторинг: структура, функції, завдання. *Політичний менеджмент*. 2014. № 4-5. С. 80-88.

18. Дніпренко Н.К. Громадський моніторинг, громадська експертиза та громадський контроль: функціональний аналіз і європейські традиції застосування. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12DNKETZ.pdf>.

19. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування: навч. посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / О.І. Карий, Я.В. Панас. Київ: ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 176 с.

20. Кравчук В.М. Громадський контроль у сфері місцевого самоврядування: проблеми ефективності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 3 С. 16-20.

21. Врегулювання механізмів участі громадян в управлінні громадою / І. Абрам'юк, А. Ткачук. Київ: Легальний статус, 2011. 64 с.

Надійшла до редакції 11.01.2018

Kasyanenko Ye.V. Theoretical and legal description of forms of public control over activities of local authorities. The article investigates the forms of public control in the field of local self-government. Local self-government is a system under which the people of a locality possess certain responsibility of public local affairs, and the raising of money to meet their expenses. Local self-government bodies are accountable to their voters and to the state. The institutions of local self-government have to follow the Constitution and the laws both in enacting legal acts and in their daily work.

The author analyzes the legal regulation of the forms and features of realization of public control. The ways of improvement of forms of public control in Ukraine are offered. The author improved the approach of interaction of public authorities and local self-government by introducing changes to the legal and regulatory framework. The choice of optimal variant is grounded with formulation of positions for the improvement of legislation.

Keywords: public control, civil society, forms of public control, local government, local government officials.

* * *